

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลวัดละมุด อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

People 's Participation in Local Administration Organization Development Planning : A Case Study of Watlamud Sub-district Administrative Organization, Nakhon Chai Si District, Nakhon Prathom Province

ลัดดาวรรณ นนปะติ* และวัลลภ รัฐฉัตรานนท์*

Laddawan Nonpatti and Wanlop Rathachatrannon

นักศึกษาระดับปริญญาโทหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, E-mail : punchaporn2525@gmail.com

** รองศาสตราจารย์ ประจำภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, E-mail : dr.wanlop@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น 2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ 3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางด้านการรับรู้ของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 375 รายที่มีภูมิลำเนาในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลละมุด อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม แล้วทำการวิเคราะห์ผลโดยค่าสถิติ ผลการวิจัยพบว่าระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ตามปัจจัยคุณลักษณะ พบว่าปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ อาชีพ ระยะเวลาที่มีภูมิลำเนาในพื้นที่ รายได้มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในระดับที่แตกต่างกัน ส่วนปัจจัยด้านการศึกษาไม่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น และการรับรู้ข้อมูลในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ทั้งนี้กำหนดความเชื่อมั่นไว้ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วมของประชาชน, การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น, องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

Abstract

This research aimed to study 1) level of people 's participation in the local development planning 2) the compare the difference of people 's participation in the local development planning according to related factors and 3) the relation between the people 's participation in the local development planning with people 's perception in the local developing plan. It was the quantitative research and used questionnaires to collect data from 375 cases in Watlamud Sub-district Administrative Organization, Nakhon Chai Si District, Nakhon Prathom Province. And has analyzed by statistics The research result found that the evel of people 's participation in the local development planning was moderate level. When comparing between the different demographic factors such as gender, age, occupation, resident duration, income and education were different level of the local developing plan participation of people accorded to the hypothesis, but the different demographic factor as education was not effected to the local developing plan participation of people. Besides, the local developing plan participation - perception of people related to the local developing plan participation of people in Watlamud Sub-district Administrative Organization, Nakhon Chai Si District, Nakhon Prathom Province by significant at 05.

Key words : People 's participation, the Local Development Planning, Local Administrative Organization

บทนำ

องค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งขององค์กรทางสังคมที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับผู้คนจำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็นด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม รวมทั้งการใช้ชีวิตประจำวันของประชาชนทั่วไป ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ในการพัฒนาตำบลในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม โดยมีหน้าที่ที่ต้องดำเนินกิจกรรมในการจัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำ และทางบก การรักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดมูลฝอย และสิ่งปฏิกูล การป้องกันโรค และระงับโรคติดต่อ การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม การส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ การคุ้มครองดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น และการปฏิบัติหน้าที่อื่น ตามที่ทางราชการมอบหมาย นอกจากนี้ที่ที่ต้องทำดังกล่าวแล้ว องค์การบริหารส่วนตำบล ยังอาจจัดกิจกรรมในเขตของตนในการให้น้ำเพื่ออุปโภค บริโภค และการเกษตร การให้และบำรุงรักษาการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น การให้มี และการบำรุงรักษาทางระบายน้ำ การให้มีและบำรุงรักษาสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจ และสวนสาธารณะ การให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกร และกิจการสหกรณ์ การส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว การบำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณะสมบัติของแผ่นดิน การหาผลประโยชน์ จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล การให้มีตลาด ท่าเทียบเรือและข้ามพาก และการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการพาณิชย์ ในด้านความรับผิดชอบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จะรับผิดชอบดำเนินการให้เป็นไปตามมติของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยประธานกรรมการบริหารจะเป็นผู้แทนขององค์การบริหารส่วนตำบล และมีพนักงานส่วนตำบลเป็นผู้ปฏิบัติงานประจำขององค์การบริหารส่วนตำบล อีกด้วย

นอกจากพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แล้ว พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่าจะต้องเร่งกำหนดจุดมุ่งหมายหรือทิศทางในการพัฒนาของตนให้ชัดเจน มีการกำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายในการพัฒนาอย่างเป็นระบบ โดยมีความครอบคลุมภารกิจการพัฒนาในทุกด้าน และที่สำคัญสามารถตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของประชาชน โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการสะท้อนปัญหาของตำบล และระดมทรัพยากรมหาศาลไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ในการพัฒนาท้องถิ่นและจัดทำแผนพัฒนาของตนเอง เพื่อเป็นกรอบในการกำหนดทิศทางการพัฒนาที่ชัดเจนซึ่งการจัดทำแผนพัฒนาต้องมาจากปัญหาและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยแผนพัฒนาท้องถิ่นเป็นกรอบและแนวทางในการบริหารงานท้องถิ่นให้มีความคล่องตัวสอดคล้องกับศักยภาพของท้องถิ่นตอบสนองปัญหาและความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนสอดคล้องกับนโยบายของผู้บริหารท้องถิ่น, ยุทธศาสตร์การพัฒนาอำเภอ, ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด, นโยบายรัฐบาล และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ อีกทั้งเป็นกระบวนการกำหนดทิศทางในอนาคตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (เกศิณี พรหมตัน, 2550 : 12)

องค์การบริหารส่วนตำบลวัดละมุด อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 เป็น รูปแบบของการปกครองที่เกิดจากการกระจายอำนาจการปกครองเพื่อวัตถุประสงค์ให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีโอกาสเรียนรู้และดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในการปกครองท้องถิ่นด้วยตนเองเพื่อตอบสนองต่อการแก้ปัญหาความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการแก้ปัญหาคือความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง คือ การจัดทำแผนพัฒนาตำบลแบบมีส่วนร่วม แผนพัฒนาท้องถิ่นจึงเป็นเครื่องมือขององค์การบริหารส่วนตำบลวัดละมุดใน

การวิเคราะห์สภาพปัญหา และความต้องการของประชาชน เพื่อนำไปสู่การกำหนด จุดมุ่งหมายในการพัฒนา การกำหนดภารกิจและแนวทางการดำเนินงานอย่างเป็น ระบบและการจัดทำแผนจะสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายได้จะต้องมีส่วนร่วม จากประชาชนในการสะท้อนปัญหาต่างๆ ในหมู่บ้าน การมีส่วนร่วมของประชาชน จะเป็นลักษณะร่วมเป็นประชาคม คือ เป็นความรู้สึกร่วมและผูกพันร่วม ของประชาชน สมาชิกกลุ่ม สมาชิกองค์กรในองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ต้องการเข้ามามีส่วนร่วมใน การแก้ไขปัญหาของท้องถิ่น ตลอดจนมีความต้องการที่จะร่วมกำหนดอนาคตและแนว ทิศทางการพัฒนาท้องถิ่น ร่วมกัน วางแผน ร่วมปฏิบัติ ติดตามผล ตลอดจนร่วมรับ ผลประโยชน์ ซึ่งในกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล จะมีขั้นตอนตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 แต่ในทางปฏิบัติการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน หรือการดำเนินการตามขั้นตอน ในระเบียบยังคงไม่ได้รับการปฏิบัติอย่างแท้จริง จึง พบปัญหาการจัดทำโครงการต่าง ๆ ไม่ตรงตามความต้องการของประชาชน ทำให้ ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสาม ปีขององค์การบริหารส่วนตำบลวัดละมุด อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม เพื่อเป็น แนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นและสามารถตอบสนองความต้องการของ ประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลวัดละมุดได้อย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา ท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลวัดละมุด จังหวัดนครปฐม
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อระดับการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลวัดละมุด จังหวัดนครปฐม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางด้านการรับรู้ของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลวัดละมุด จังหวัดนครปฐม

ขอบเขตและวิธีการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา เป็นการศึกษาถึงระดับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลวัดละมุด อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ซึ่งพบว่าในประเทศไทยแนวคิดนี้ ส่วนใหญ่จะอยู่ในรูปงานวิจัยต่างๆ จึงพยายามรวบรวมแนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นดังกล่าวข้างต้นซึ่งพบว่า การที่จะศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นนั้น ต้องอาศัยลักษณะปัจจัยส่วนบุคคลเป็นตัวแปรอิสระ เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน อาชีพ และการมีภูมิสำเนาในชุมชน รวมทั้งการรับรู้เกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ที่จะอาจมีอิทธิพลต่อตัวแปรตามคือการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ซึ่ง ผู้ศึกษาวิจัยเลือกใช้แนวคิดตัวบ่งชี้ในการวัดระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมีองค์ประกอบพิจารณา ได้แก่ 1.การร่วมวางแผน 2.การร่วมปฏิบัติ/ดำเนินการ 3.การร่วมรับผลประโยชน์ และ 4.การร่วมในการติดตามประเมินผล

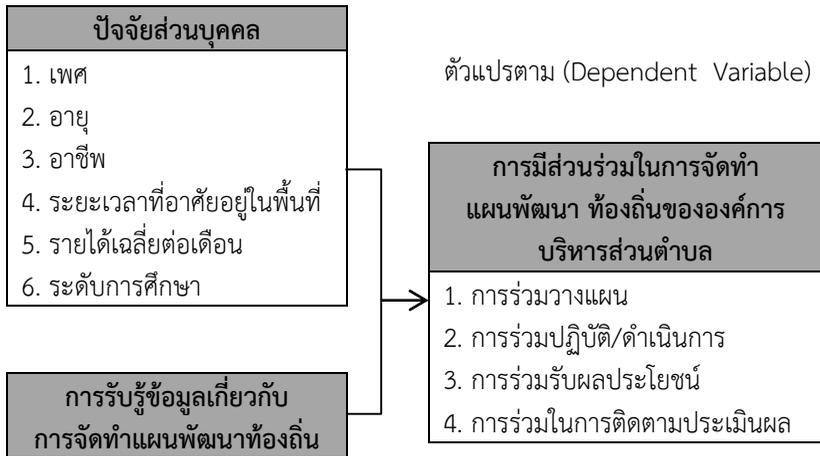
2. ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่มีภูมิสำเนาในองค์การบริหารส่วนตำบลวัดละมุด อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำนวน 5,558 คน โดยขนาดตัวอย่างตามสูตร Krejcie and Morgan (วัลลภ รัฐฉัตรานนท์, 2556: 141-148) ได้ขนาดตัวอย่างจำนวน 375 ราย แล้วทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มประชากรเป้าหมาย เป็นระยะเวลา 6 เดือนระหว่างเดือนมีนาคม – สิงหาคม พ.ศ. 2559 จนได้ข้อสรุปแล้ว

3.ด้านเทคนิคการวิจัย ได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research method) ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย โดยทำการทดสอบ

คุณภาพของเครื่องมือก่อนที่จะนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่เป้าหมาย แล้วนำข้อมูลที่ได้มาประมวลผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปสำหรับการวิเคราะห์สถิติทางสังคมศาสตร์ ซึ่งใช้ทั้งสถิติพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย และสถิติทดสอบ ได้แก่ ค่า t - test, ค่า F - test และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson 's Correlation)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ (Independent Variable)

ผลการวิจัย

สามารถสรุปผลได้ ดังนี้

1. ลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง สำหรับการศึกษาครั้งนี้สรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 58.1) มีอายุในช่วง 41 – 50 ปี (ร้อยละ 27.5) ประกอบอาชีพรับราชการ/พนักงานของรัฐ (ร้อยละ 33.6) อาศัยอยู่

ในพื้นที่มากกว่า 21 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 82.4) มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 10001 – 20000 บาท (ร้อยละ 34.1) และมีระดับการศึกษาขั้นสูงสุดคือ ระดับตั้งแต่ระดับปริญญาตรีขึ้นไป ซึ่งมีร้อยละ 32.7

2. ผลการวิเคราะห์คำถามเกี่ยวกับการรับรู้ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น สำหรับการศึกษาครั้งนี้สรุปว่า การรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลวัดละมุด อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม พบว่า โดยรวมมีการรับรู้ในระดับมาก ($\bar{x} = 0.76$) โดยมีการรับรู้ว่าคุณภาพของการจัดเวทีประชาคมก็เพื่อที่จะให้ประชาชนในเขต อบต. มีส่วนในการออกแบบการพัฒนาชุมชนของตนเองได้ มีการรับรู้ว่าคุณภาพของการนำเสนอปัญหาความต้องการและแนวทางการแก้ไขปัญหาเพื่อพัฒนาในระดับชุมชน หรือในเขต อบต. ที่ตนเองอยู่ได้ และมีการรับรู้ว่าการที่ อบต. จัดการแข่งขันกีฬาชุมชน หรือการจัดตั้งกลุ่มกีฬาต่างๆ รวมทั้งมีการสร้างสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ ถือว่าเป็นแผนพัฒนาด้านกีฬาและนันทนาการ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากัน ($\bar{x} = 0.95$) ส่วนการรับรู้ว่าจริงๆเป็นอำนาจของ อบต. ที่สามารถวางแผนพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยจะรับฟังหรือไม่รับฟังข้อมูลปัญหาความต้องการจากประชาคมหมู่บ้านก็ได้ อยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 0.30$)

3. ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลวัดละมุด อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม สำหรับการศึกษาครั้งนี้สรุปว่า ภาพรวมระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลวัดละมุด อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.31$) เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 3.46$) ลำดับรองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ($\bar{x} = 3.35$) ลำดับถัดไปคือ การมีส่วนร่วมในการวางแผน ($\bar{x} = 3.22$) และการมีส่วนร่วมในการร่วมปฏิบัติตาม ($\bar{x} = 3.19$)

4. ผลการทดสอบสมมติฐาน ซึ่งแสดงผลสรุปการทดสอบสมมติฐาน

ปัจจัยที่สนใจศึกษา	ค่าสถิติที่ทดสอบ (sig.)			สมมติฐานที่กำหนดไว้	
	t - test	F - test	r	เป็นไป ตาม สมมติฐาน	ไม่เป็นไป ตาม สมมติฐาน
1. เพศ	0.00			✓	
2. อายุ		0.00		✓	
3. อาชีพ		0.00		✓	
4. ระยะ เวลา ที่ อาศัยอยู่ในพื้นที่		0.00		✓	
5. รายได้เฉลี่ย		0.00		✓	
6. การศึกษา		0.46			✓
7. การรับรู้ข้อมูล การ จัด ทำ แผนพัฒนาท้องถิ่น			0.00	✓	

*กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางสามารถสรุปผลการทดสอบสมมติฐานได้ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศที่แตกต่างกันของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลละมุด อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในระดับที่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุที่แตกต่างกันของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลละมุด อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในระดับที่แตกต่างกัน

สมมุติฐานที่ 3 พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอาชีพที่แตกต่างกันของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวัดละมุด อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในระดับที่แตกต่างกัน

สมมุติฐานที่ 4 พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านระยะเวลาที่มีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่ที่แตกต่างกันของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวัดละมุด อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในระดับที่แตกต่างกัน

สมมุติฐานที่ 5 พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกันของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวัดละมุด อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในระดับที่แตกต่างกัน

สมมุติฐานที่ 6 พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษาที่แตกต่างกันของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวัดละมุด อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ไม่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในระดับที่แตกต่างกัน

สมมุติฐานที่ 7 พบว่า ปัจจัยจากระดับการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวัดละมุด อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

อภิปรายผล

การศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลวัดละมุด อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม มีข้ออภิปรายผลที่น่าจะเป็นประโยชน์ ดังนี้

1) จากผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมกิจกรรมที่มีผลให้ประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลวัดละมุด อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม เข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นอยู่ระดับกลาง ($\bar{x} = 3.31$) ซึ่งสอดคล้องกับ

การศึกษาของ อร่าม เพชรเรืองสุด (2551) ที่ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลกรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาปู่ อำเภอกะปง จังหวัดพัทลุง พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารการปกครองท้องถิ่นรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน และเมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 3.46$) ลำดับรองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ($\bar{x} = 3.35$) ลำดับถัดไปคือ การมีส่วนร่วมในการวางแผน ($\bar{x} = 3.22$) และการมีส่วนร่วมในการร่วมปฏิบัติตาม ($\bar{x} = 3.19$) ซึ่งชี้ให้เห็นว่าการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลวัดละมุด อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ในภาพรวมประชาชนในพื้นที่ให้ความสำคัญกับกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่ทั่วถึงหรือครอบคลุมทุกองค์ประกอบของกระบวนการโดยจะให้ความสำคัญกับองค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์อย่างมาก ส่วนองค์ประกอบในการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนพัฒนาท้องถิ่นที่เกิดขึ้นมีต่ำที่สุดในทุกองค์ประกอบ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ภูมิทัศน์ อติสรณ์ ชัดสีใส (2551) ที่พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในอำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ แม้จะกำหนดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ได้แก่ การตัดสินใจคัดเลือกโครงการ กิจกรรม เสนอปัญหา มีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาท้องถิ่น การทำประชาคม มีส่วนร่วมในการใช้บริการสาธารณะ มีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ทั้งหมดประชาชนก็ทำในบางครั้งเท่านั้น ทั้งนี้ประชาชนบางส่วนยังไม่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นมากนัก มองว่าเป็นหน้าที่ของภาครัฐ และตนเองขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาอีกด้วย

2) จากผลการวิจัยพบว่า การวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลวัดละมุด อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ตามลักษณะด้านปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันนั้นพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ ระยะเวลาในที่มีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่รายได้เฉลี่ย มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลวัดละมุด อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐมใน

ระดับที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้เบื้องต้น แสดงให้เห็นว่าระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลวัดละมุด อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐมขึ้นอยู่กับการความแตกต่างกันด้านปัจจัยภูมิหลังของประชาชนที่ทำการศึกษาค้นคว้า ซึ่งทำให้เห็นว่าการสร้างกิจกรรมหรือปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในการสนับสนุนหรือส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นที่ต้องอาศัยการเข้ามามีส่วนร่วมจากประชาชนในพื้นที่จะต้องพิจารณาถึงคุณลักษณะทางประชากรของผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นนั้นๆ ด้วย ซึ่งในที่นี้ต้องพิจารณาถึงลักษณะความแตกต่างกันทางด้านเพศ อายุ ระยะเวลาในที่มีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่ และรายได้เฉลี่ยที่แตกต่างกันด้วยเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นที่หลากหลาย ครอบคลุม และกระตุ้นให้เกิดระดับการมีส่วนร่วมในภาพรวมที่เพิ่มสูงขึ้น เช่นเดียวกันจากการศึกษาที่เกิดขึ้นพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน ไม่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลวัดละมุด อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม แสดงว่าในการสร้างกิจกรรมหรือปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นที่มีต่อประชาชนผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนนั้น ไม่ขึ้นอยู่กับการความแตกต่างกันทางด้านระดับการศึกษาของประชาชนผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแต่อย่างใด ทั้งนี้ จากการศึกษาพบอีกว่าในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของ อบต.วัดละมุด หากสามารถทำให้ประชาชนเกิดการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นก็จะส่งผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นที่เพิ่มมากยิ่งขึ้นได้อีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลวัดละมุด อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. จากผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลวัดละมุด อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐมอยู่ในระดับปานกลาง โดยกระบวนการด้านการปฏิบัติตามแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนอยู่ในลำดับต่ำสุด ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลวัดละมุด จะต้องส่งเสริมกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในกิจกรรมที่สนักปฏิบัติหรือดำเนินการตามแผน ได้แก่ การที่สนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในโครงการ/กิจกรรมตาม แผนงาน ร่วมเป็นคณะกรรมการในโครงการ/กิจกรรมต่างๆ ร่วมตัดสินใจ ใช้ทรัพยากรภายในท้องถิ่นที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์ ร่วมไปสนับสนุนให้ประชาชนได้มีโอกาสศึกษาดูงานเพื่อพัฒนาตนเองและกลุ่ม ตลอดจนการสร้างจิตสาธารณะด้วยการเสียสละเวลาแรงงาน เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆขององค์การบริหารส่วนตำบลอย่างต่อเนื่อง

2. ผลการศึกษาพบว่า การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลวัดละมุด หากสามารถทำให้ประชาชนเกิดการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นก็จะส่งผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นที่เพิ่มมากยิ่งขึ้นได้อีกด้วย ดังนั้นการให้ข้อมูลข่าวสารและประชาสัมพันธ์ข่าวสารเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นให้ประชาชนทราบเพื่อรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ จึงเป็นสิ่งที่ยังองค์การบริหารส่วนตำบลวัดละมุดควรสนับสนุนให้เกิดขึ้น เพื่อให้ประชาชนรับทราบข้อมูลความสำคัญเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนมากขึ้น ไม่ใช่มองว่าเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ภาครัฐฝ่ายเดียว เพราะประชาชนเองขาดความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาอีกต่อไป ด้วยเหตุนี้การประชาสัมพันธ์และการชี้แจงข้อมูลข่าวสารการจัดทำแผนเพื่อให้ประชาชนทราบจึงเป็นภารกิจสำคัญของท้องถิ่นเพื่อเพิ่มระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นให้เพิ่มสูงขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กรมการปกครอง . 2547. กฎหมาย ระเบียบข้อบังคับองค์การบริหารส่วนตำบล.

กรุงเทพฯ : กระทรวงมหาดไทย.

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2548. **พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546.**
ฉะเชิงเทรา : โรงพิมพ์ประสานมิตร.
- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. 2551. **คู่มือการปฏิบัติงานการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล.** กรุงเทพมหานคร : กระทรวงมหาดไทย.
- เกศินี พรหมตัน. 2550. **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ของเทศบาล ตำบลแม่ใจ จังหวัดเชียงใหม่.** การค้นคว้าแบบอิสระปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองและการปกครอง). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บรรเจิด สอพิมาย. 2550. **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในเมือง อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา.** รายงานการศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (การปกครองท้องถิ่น). วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เบญจสิริ นาอินทร์. 2548. **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลของเทศบาลตำบลแม่สาย อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย .** การศึกษาโดยอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง.
- พรชนก พลเดช. 2547. **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลป่าเลา.** การศึกษาอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์). มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ไพฑูรย์ อินทบุลย์. 2550. **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาตามแผนยุทธศาสตร์ของเทศบาลอุดรดิตถ์.** วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารประชาคมเมืองและชนบท). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.
- มานะ อ่อนท้วม. 2542. **การรับรู้ในบทบาทของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล :ศึกษาเฉพาะกรณีสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดอุบลราชธานี.** วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- รามิล พัฒนมนงคผลเชษฐ. 2545. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลปากแพรง อำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์), มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วัลลภ รัฐผู้ตรานนท์. 2556. เทคนิคและวิธีวิจัยทางรัฐศาสตร์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ทองกมล.
- วาสนา ถิ่นขาม. 2548. การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลเก่าขาม อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี. การศึกษาค้นคว้าแบบอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (นโยบายสาธารณะ). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สายฝน ตรีณาวงษ์. 2548. การจัดทำแผนพัฒนาตำบลแบบมีส่วนร่วมศึกษากรณีตำบลสามบัณฑิต อำเภอกุ้ย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา .
- สำนักงานคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. 2545. คู่มือการปฏิบัติงานด้านกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี.
- สุดาวรรณ มีบัว. 2547. การมีส่วนร่วมของสมาชิกประชาคมตำบลในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- องค์การบริหารส่วนตำบลละมุด. 2559. แผนพัฒนาสามปี พ.ศ. 2559 – 2561. (อัดสำเนา)
- อดิสรณ์ ชัดสีใส. 2551. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์), บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- อัญชลี เฉลยรัตน์. 2550. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำรอบ
แผนพัฒนาตำบลกรณีศึกษา : ตำบลวัดยม อำเภอบางปะอิน จังหวัด
พระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
ราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- Erwin, William. 1976. **Participation Management Concept Theory
and Implementation.** Atlanta : Ga : Georgia State United State
of America.
- Freeman, L. 1995. **Organization Behaviorl.** 7th ed. Singapore: Mc
Graw – Hill.
- White , Alastair T. 1982. **Why community Participation : A Discussion
of the Argument to Community Participation : Curen Issue
on Lesson Learned.** United Nation .
- William, H.V. 1951. **State and Local Government in The United
states.** New York: McGraw Hill.
- Wit, D. 1967. **A Comparative Survey of Local Government and
Administration.** Bangkok: Kurusapha Press.
- United Nation. Department of International Economic and Social
Affairs. 1981. **Popular Participation as a Strategy For
Promotion Community Level Action and National
Development.** New York : United Nation .